

Sygn. akt SDI 36/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 grudnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Siuchniński (przewodniczący)

SSN Józef Dołhy (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

Protokolant Anna Kuras

przy udziale Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Naczelnej Rady Adwokackiej,
w sprawie **adwokata A. K.**,
obwinionego z § 1 ust. 1 i 2, § 8 i § 12 Zbioru Zasad Etyki Adwokackiej i Godności
Zawodu,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie
w dniu 18 grudnia 2015 r.
kasacji, wniesionej przez obrońcę obwinionego,
od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury
z dnia 21 lutego 2015 r.
utrzymującego w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z dnia 14 maja 2014 r.,

uchyla zaskarżone orzeczenie oraz utrzymane nim w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 kpk w zw. z art. 88 ust. 3 ustawy - Prawo o adwokaturze postępowanie w sprawie umarza, a

kosztami postępowania za I i II instancję obciąża Izbę Adwokacką w [...], zaś kosztami postępowania kasacyjnego - Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Orzeczeniem Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] z dnia 14 maja 2014 r. obwiniony adw. A. K. uznany został za winnego tego, że w okresie od 7 kwietnia 1998 r. do końca czerwca 1998 r. w L., działając wspólnie i w porozumieniu z innymi osobami, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w krótkich odstępach czasu, utrudniał postępowanie karne prowadzone przez Prokuraturę Rejonową, dotyczące rozboju na osobie K. A., pomagając sprawcom w uniknięciu odpowiedzialności karnej, w ten sposób, że nakłaniał K. A. do złożenia nieprawdziwych zeznań dotyczących okoliczności zdarzenia, pomagał mu w złożeniu takowych zeznań udzielając wskazówek, a także sporządził pisemną instrukcję dla K. A., co do sposobu zmiany zeznań, a następnie w bliżej nieustalonym dniu we wrześniu 2000 r., chcąc oby K. A. w toku postępowania przed Sądem Okręgowym złożył nieprawdziwe zeznania co do okoliczności rozboju dokonanego na jego osobie, nakłaniał go do tego, przy czym w chwili popełnienia zarzucanego mu czynu miał w stopniu znacznym ograniczoną zdolność pokierowania swoim postępowaniem, tj. czynu naruszającego § 1 ust. 1 i 2, § 8 i § 12 Zbioru zasad Etyki Adwokackiej i Godności Zawodu w zw. z art. 80 ustawy. Prawo o adwokaturze, i za to na podstawie art. 81 ust 1 pkt 6 ustawy – Prawo o adwokaturze wymierzył karę wydalenia z adwokatury.

W odwołaniu od tego orzeczenia obwiniony podniósł zarzuty naruszenia przepisów postępowania – art. 327 § 2 k.p.k. w zw. z art. 95n ustawy Prawo o adwokaturze, art. 413 § 1 pkt 4 i § 2 pkt 1, art. 424 § 1 pkt 2, art. 170 § 1 k.p.k. w zw. z art. 95n, art. 89 ust. 2, art. 86 tej ustawy.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury, orzeczeniem z dnia 21 lutego 2015 r., utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

Od tego orzeczenia kasację wniósł obrońca obwinionego adw. A. K. zarzucając naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść orzeczenia, a polegające na obrazie:

- 1) art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k. w zw. z art. 79 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 95 n ustawy Prawo o adwokaturze poprzez zaakceptowanie sytuacji, w której obwiniony bronił się sam na wszystkich etapach postępowania dyscyplinarnego, włącznie z postępowaniem przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Adwokatury, pomimo że z uwagi na istniejące wątpliwości co do jego poczytalności (vide: sentencja orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego I instancji) musiał mieć obrońcę, nawet ustanowionego z urzędu przez organ postępowania;
- 2) art. 6 k.p.k. w zw. z art. 117 § 2 in fine k.p.k. w zw. z art. 458 k.p.k. w zw. z art. 95 n ustawy Prawo o adwokaturze przez naruszenie, a w istocie pozbawienie obwinionego prawa do osobistego udziału w rozprawie odwoławczej przed Wyższym Sądem Dyscyplinarnym Adwokatury w dniu 21 lutego 2015 r. w sytuacji, gdy obwiniony w sposób należyty usprawiedliwił swoje niestawiennictwo na rozprawie, wnosząc jednocześnie o jej odroczenie;
- 3) art. 433 § 2 w zw. z art. 327 § 2 k.p.k. oraz w zw. z art. 95 n ustawy Prawo o adwokaturze poprzez ograniczenie rozpoznania do pierwszego zarzutu z odwołania obwinionego i błędne uznanie, że w przedmiotowej sprawie wystąpiły przesłanki do wznowienia postępowania dyscyplinarnego uprzednio prawomocnie umorzonego w fazie *ad personam* postanowieniem Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Rady Adwokackiej z dnia 12 lutego 2007 r. w sytuacji, gdy należyta wykładnia prawna i ocena stanu faktycznego sprawy winny doprowadzić do odmiennego wniosku, a w konsekwencji do umorzenia postępowania na podstawie art. 327 § 4 k.p.k. w zw. z art. 95 n ustawy Prawo o adwokaturze,
- 4) art. 86 i art. 89 ust. 1 i 2 ustawy Prawo o adwokaturze oraz art. 8 § 1 k.p.k. w zw. z art. 95 n ustawy Prawo o adwokaturze - przez naruszenie zasady samodzielności jurysdykcyjnej sądu dyscyplinarnego i nieuprawnione związanie się oraz powoływanie się przez oba Sądy Dyscyplinarne na przebieg postępowania i jego wyniki przed Sądami powszechnymi, traktowane wprost jako swoisty prejudykat (str. 1-2 uzasadnienia orzeczenia I instancji oraz str. 3 uzasadnienia orzeczenia II instancji), bez przeprowadzenia jakiegokolwiek własnego postępowania dowodowego w ramach postępowania dyscyplinarnego, w sytuacji niewątpliwego zatarcia skazania obwinionego w tamtych postępowaniach;

5) art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 95 n ustawy Prawo o adwokaturze - przez nieprawidłowe uzasadnienie wyroku Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Adwokatury, zawierające wywody powielające i pogłębiające błędy, popełnione w I instancji, a dotyczące w szczególności postępowania dowodowego w I instancji (niesłusznie oddalone wnioski dowodowe obwinionego), aprobaty niedopuszczalnego zastosowania kwalifikacji prawno-karnej deliktu przez Sąd Dyscyplinarny I instancji (str.5 uzasadnienia).

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia a także poprzedzającego go orzeczenia Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej i - w przypadku podzielenia zarzutu podniesionego w punkcie 3) o umorzenie postępowania w sprawie, a w przypadku uwzględnienia innych zarzutów niniejszej kasacji:

- przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu Izby Adwokackiej w [...].

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak podstaw do przyjęcia, by w sprawie ujawniło się uchybienie stanowiące bezwzględny powód odwoławczy w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 10 k.p.k.

Sąd Dyscyplinarny I instancji istotnie wskazał w opisie przewinienia przypisanego obwinionemu, że „w chwili popełnienia zarzuconego mu czynu miał w stopniu znacznym ograniczoną zdolność pokierowania swoim postępowaniem.” Tego rodzaju sformułowania zawierał zarzut aktu oskarżenia przeciwko A. K. w sprawie .../01 Sądu Rejonowego. W toku postępowania przed tym Sądem doszło do wyjaśnienia kwestii poczytalności oskarżonego A. K., w następstwie czego, w wyroku z dnia 22 czerwca 2005 r. przyjęto pełną poczytalność oskarżonego. Oczywiście jest zatem, że doszło do wadliwego przeniesienia do opisu przewinienia okoliczności ujętej w opisie aktu oskarżenia, w sytuacji gdy dla sądu dyscyplinarnego wiążące było stanowisko wyrażone w wyroku skazującym. Z kolei w toku postępowania dyscyplinarnego nie ujawniły się żadne okoliczności, które wskazywałyby na jakiegokolwiek wątpliwości co do poczytalności obwinionego. Bezwzględna przyczyna odwoławcza zachodzi tylko wtedy, gdy wymienione w

przepisie art. 439 § 1 k.p.k. uchybienie istniało w rzeczywistości, a nie pozornie w wyniku wadliwego ujęcia opisu czynu, jak to miało miejsce w niniejszej sprawie.

Autor kasacji zasadnie jednak podniósł zarzut naruszenia przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny Adwokatury art. 6 k.p.k. w zw. z art. 117 § 2 k.p.k., tj. naruszenia prawa obrony przez przeprowadzenie rozprawy odwoławczej w dniu 21 lutego 2015 r. pod nieobecność obwinionego, chociaż jego niestawiennictwo zostało usprawiedliwione i zgłosił on wniosek o odroczenie rozprawy. Obwiniony usprawiedliwił swoje niestawiennictwo na rozprawie odwoławczej przesyłając stosowne zaświadczenie lekarskie wydane przez lekarza sądowego zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie wzoru zaświadczenia wystawianego przez lekarza sądowego oraz wzoru rejestru wystawionych zaświadczeń (Dz. U. z 2008 r. Nr 14 poz. 86 ze zm.). Przedmiotowy dokument wystawił istotnie lekarz sądowy, zaś powzięte w tej mierze wątpliwości sąd odwoławczy mógł usunąć poprzez proste czynności sprawdzające, jak trafnie wykazał to autor kasacji.

W sytuacji gdy niestawiennictwo obwinionego jest należycie usprawiedliwione i gdy jednocześnie wnosi on o odroczenie rozprawy odwoławczej, to prowadzenie rozprawy w takiej sytuacji pod nieobecność obwinionego stanowi uchybienie rażące i mające istotny wpływ na treść wydanego w takich okolicznościach orzeczenia.

Uznanie powyższego zarzutu kasacji za zasadny pozwala na uwzględnienie kasacji w tym zakresie, natomiast rozpoznanie pozostałych zarzutów kasacji uznać należy za bezprzedmiotowe (art. 518 k.p.k. w zw. z art. 436 k.p.k.). Jednakże wydaniu orzeczenia następczego, zgodnie z wnioskiem kasacji, sprzeciwia się zaistnienie negatywnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia karalności. Zgodnie z treścią art. 88 ust. 3 ustawy - Prawo o adwokaturze, jeżeli czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne następuje dopiero z upływem okresu przedawnienia karalności przestępstwa. Przypisane obwinionemu przewinienie dyscyplinarne zawiera znamiona przestępstwa z art. 233 § 1 k.k. i z art. 239 § 1 k.k. Przystępstwo z art. 233 § 1 k.k. zagrożone jest karą do 3 lat pozbawienia wolności, natomiast występki z art. 239 § 1 k.k. zagrożony jest karą pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5. Zgodnie z art. 101 § 1 pkt 3 k.k. karalność występkę zagrożonego karą

pozbawienia wolności przekraczającą 3 lata ustaje, jeżeli od czasu jego popełnienia upłynęło lat 10. W myśl art. 102 k.k., w brzmieniu ustalonym przez ustawę z 20 lutego 2015 r. (Dz. U. z 2015 r., poz. 396), obowiązującym od 1 lipca 2015 r., termin ten ulega przedłużeniu o kolejne 5 lat, jeżeli w okresie, o którym mowa w art. 101, wszczęto postępowanie przeciwko osobie.

W realiach sprawy nakłanianie do fałszywych zeznań oraz poplecznictwo miały miejsce w okresie od 7 kwietnia 1998 r. do końca czerwca 1998 r. oraz we wrześniu 2000 r. zatem karalność przestępstwa z art. 239 § 1 k.k. ustała z dniem 30 września 2015 r.

Mając powyższe na uwadze, należało uchylić zaskarżone orzeczenie oraz utrzymane nim w mocy orzeczenie Sądu Dyscyplinarnego Izby Adwokackiej w [...] i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 88 ust. 3 ustawy – Prawo o adwokaturze postępowanie w sprawie umorzyć.

eb